

Jaaroverzicht activiteiten STAP in 2022

1. Verspreiden van kennis over de gevolgen van alcoholgebruik.

In 2022 heeft STAP op diverse manieren bijgedragen aan de verspreiding van kennis over de gevolgen van alcoholgebruik. Dit geschiedde met name via de website www.stap.nl (foto).

Daarop staat actuele informatie over alcohol en zijn bovendien tien themapagina's te vinden, onder meer over lokaal, nationaal en Europees alcoholbeleid, 'alcohol en kanker', 'alcohol en hersenen' en 'alcohol en zwangerschap'. In 2022 is de website van STAP bijna dagelijks voorzien van nieuwe berichten in het Nederlands en regelmatig ook in het Engels. De themapagina's zijn ook continu geactualiseerd. Maandelijks verspreidde STAP Alcohol Actueel, een digitale nieuwsbrief met de belangrijkste nieuwsberichten. Er zijn bijna 1.000 abonnees. STAP heeft in 2022 ook ongeveer 15.000 exemplaren van de brochure 'Alcohol en Zwangerschap' op verzoek toegestuurd naar verloskundigen (tegen kostprijs).

Met steun van de Stichting Us Blau Hiem is een Nederlandse uitgave geschreven, gedrukt en verspreid van 'De zeven boodschappen van de alcoholindustrie' (foto). In deze publicatie wordt de lobby-strategie van de alcoholindustrie beschreven.

STAP is in 2022 vaak in het nieuws geweest. Tientallen keren werd de directeur van STAP gevraagd een interview te geven.

Meestal was dat voor een dagblad, maar ook wel voor de radio (foto) en een enkele keer voor de televisie. De

interviewverzoeken kwamen naar aanleiding van een actualiteit, of naar aanleiding van een van de 5 persberichten die STAP afgelopen jaar verzond. De meeste mediabelangstelling

kreeg het bericht dat STAP - samen met de Nederlandse Vereniging voor Drank en Horeca Inspecteurs (NVDI) – schreef over het gezamenlijke besluit niet meer deel te willen nemen aan de Alcoholtafel.

STAP-medewerkers hebben in 2022 – op verzoek - ook presentaties verzorgd op enkele nationale congressen en regelmatig artikelen geschreven voor de digitale

nieuwsbrief Zorg en Innovatie. Tot slot kan vermeld worden dat de medewerkers van STAP actief waren op sociale media, vooral Twitter.

2. Lobby voor aanscherping van het alcoholbeleid en tegen blurring met alcohol.

In 2022 heeft STAP zich ingezet om het bestaande landelijke alcoholbeleid te verbeteren en het voornemen om blurring in winkelgebieden toe te staan van tafel te krijgen. Het toestaan van blurring is opgenomen in een initiatiefwetsvoorstel, oorspronkelijk van het kamerlid Erik Ziangs, later overgenomen door Thierry Aartsen. In december 2021 is het onderdeel geworden van het Coalitieakkoord 2021-2025. Als het blurring-wetsvoorstel wordt aangenomen, komen er op veel plaatsen mengvormen van retail en horeca (wijnkje bij de kapper, proeverijen in de supermarkt, een wasserette met bar etc.). STAP verzet zich tegen blurring met alcohol. Het betekent immers een grotere beschikbaarheid van alcohol, meer

gebruikers, meer consumptie en meer problemen. STAP werkte in het kader van deze lobby samen met de andere gezondheidsorganisaties die deelnamen aan de zogenaamde Alcoholtafel in het kader van het Nationaal Preventieakkoord. Dit overleg is begin oktober 2022 op initiatief van staatssecretaris Maarten van Ooijen (foto) gestopt omdat enkele deelnemers aan de Alcoholtafel, zoals de alcoholindustrie en de supermarkten, de belangrijkste voorstellen tot aanscherping van het alcoholbeleid

dwarsboomden. Het einde van de Alcoholtafel weerhield de deelnemende gezondheidsorganisaties er echter niet van om gezamenlijk én individueel te blijven strijden vóór aanscherping van het alcoholbeleid en tegen blurring met alcohol. Het is dan ook positief dat het overleg van de gezondheidsorganisaties met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over alcoholbewustwordingscampagnes niet is gestopt. Bovendien is gunstig dat een aantal politieke partijen zich nu ook nadrukkelijk tegen de blurringplannen verzet.

3. Pleiten voor informatie en waarschuwingen op verpakkingen van alcoholhoudende dranken.

STAP is van mening dat alcohol een bijzonder en riskant product is waarvoor extra zware wettelijke etiketteringsregels zouden moeten gelden. STAP kiest voor een aparte wettelijke Europese regeling (lex specialis) specifiek voor alcoholhoudende dranken. Daarin moet geregeld worden dat op het etiket – naast wat nu vereist wordt - komt te staan:

- de ingrediënten en de voedingswaarde;
- opvallende gezondheidsinformatie over bijv. alcohol en zwangerschap, alcohol en kanker en rijden onder invloed.

Helaas is het voorstel om de regelgeving met betrekking tot etikettering van alcoholhoudende dranken Europees breed aan te scherpen in 2022 niet van de grond gekomen. Het Europees Parlement ging wel akkoord met verplichte informatie over ingrediënten en voedingswaarde van alcoholhoudende dranken, maar niet met verplichte

gezondheidsinformatie op verpakkingen. Begin 2023 zal duidelijk worden wat de Europese Commissie uiteindelijk gaat voorstellen.

EU-lid Ierland wilde niet op regelgeving vanuit Europa wachten en heeft eigen wetgeving voorbereid. Inmiddels heeft de Europese Commissie met hun voorstellen (foto) ingestemd. STAP heeft Ierland tijdens

de notificatieprocedure geholpen door een positief advies richting de Europese Commissie te sturen.

4. Bijdragen aan een betere naleving en handhaving van de Alcoholwet.

STAP kreeg in 2022 regelmatig vanuit binnen- en buitenland vragen over de Alcoholwet. Vooral de nieuwe regels over prijsstunten en de regels rond 'verkoop op afstand' bleken voor velen lastig te interpreteren. Als er voor de beantwoording geen zoekwerk nodig was, werden die vragen over de Alcoholwet kosteloos door de Adviseur Alcoholwet van STAP

beantwoord. In gevallen waar wel deskresearch nodig bleek, bijvoorbeeld om relevante jurisprudentie op te zoeken, werd een kleine vergoeding voor de advisering gevraagd. In 2022 zijn diverse gemeenten uitgebreid geadviseerd en is voor een landelijke organisatie een mini-cursus alcoholregelgeving verzorgd (foto).

De directeur van STAP is bestuursadviseur van de NVDI. Die vereniging is o.m. opgericht om de handhavingsdeskundigheid te verbeteren, o.a. door uitwisseling van kennis en ervaring. De directeur van STAP is tevens lid van de examencommissie Alcoholwet van ExTH.

5. Bevorderen dat alcohol niet te goedkoop wordt aangeboden.

STAP heeft de afgelopen twee jaar de wijziging van de Wet op de Accijns die 1 januari 2024 van kracht zal worden gesteund. Deze wet bepaalt dat er één tarief komt voor de bieraccijns, gekoppeld aan het alcoholgehalte. Nu worden de zware bieren naar verhouding veel te laag belast. STAP wil dat uiteindelijk alle alcoholhoudende dranken belast worden op basis van

het alcoholgehalte. Daarnaast zette STAP er zich voor in dat de hoogte van de accijns jaarlijks wordt aangepast aan de inflatie.

Ook heeft STAP bij voortduring aangegeven dat wettelijk geregeld moet worden dat de allergeodkoopste dranken duurder worden. Dat kan door een minimumprijs per eenheid alcohol in te voeren, zoals dat ook in Schotland, Wales en Ierland is gedaan.

6. Pleiten voor een verbod op alcoholreclame en alcohol sportsponsoring.

STAP heeft in 2022 op landelijk en Europees niveau gepleit voor een totaalverbod op alcoholreclame en een verbod op sportsponsoring door de drankindustrie. Wetenschappelijk studies hebben aangetoond dat er een causaal verband is tussen alcoholreclame via radio, tv, billboard en in toenemende mate via sociale media en alcoholgebruik onder jongeren. STAP diende ook driemaal een klacht in over alcoholreclame en -marketing bij de Reclame Code Commissie. Het betrof:

- de promotie van overmatig alcoholgebruik door Heineken bij de huldiging van de winnaars van de Amstel Gold Race (foto);
- shirtreclame door Scotch Whisky Investments bij spelers HC Den Bosch;
- het aanbieden van een gratis fles wijn door Wijnvoordeel.nl.

In de eerstgenoemde zaak heeft STAP gelijk gekregen, de andere twee zaken lopen nog.

7. Samen met AAN-partners vergroten van het draagvlak in de samenleving voor effectieve beleidsmaatregelen.

Sinds 1 januari 2020 bestaat de Alliantie Alcoholbeleid Nederland (AAN). Doel is op gezette tijden een gezamenlijk geluid te laten horen gericht op het vergroten van het draagvlak in de samenleving voor effectieve beleidsmaatregelen.

De directeur van STAP was in 2022 secretaris van AAN en coördinator van de landelijke campagne 'Zien drinken, doet drinken' gericht op ouders van jonge kinderen (foto). Het doel van deze campagne, die startte tijdens de Alcoholactieweek 2022, is ouders zich ervan bewust te maken dat alcoholgebruik in aanwezigheid van hun kinderen, ertoe kan leiden dat die kinderen op te jonge leeftijd gaan drinken.

8. Internationale samenwerking.

Op Europees niveau werkt STAP actief samen met de

European Alcohol Policy

Alliance en met EUCAM (European Centre for Monitoring Alcohol Marketing).

Op verzoek van enkele onderzoekers heeft STAP meegewerkt aan twee

wetenschappelijke publicaties over de

International Alcohol Control Policy Index.

Ook heeft STAP bijgedragen aan een podcast

over alcoholbeleid van Movendi International en aan de Oslo Declaration (foto), een gezamenlijke internationale oproep om alcohol schade te beteugelen. In 2022 zijn op diverse Europese congressen presentaties gegeven.

Ook in 2022 is STAP gesteund door een vaste groep van persoonlijk betrokken donateurs. Daarnaast ontving STAP in 2022 een waarderingssubsidie van de Stichting Alcoholvrije Bedrijven (SAB) en zoals reeds vermeld in paragraaf 1 van de Stichting Us Blauw Hiem.

STAP, januari 2023